

jordegarene sjelfva skulle tillhöra bolaget. Frågan är ju endast den, att då hvarje enskild jordägare icke eger den förmögenhet, som erfordras för mossodlingar i större skala, så kan nödig kapitalstyrka endast derigenom vinnas, att flera förena sig till gemensam verksamhet. Få orter i landet kunna åt denna erbjuda ett för ändamålet mera lämpligt fält. Elfva tusen kvadratversts yta af mossor och kärr inom Kuopio län lofva ett sådant bolag varaktig verksamhet. Denna tid vore kanske äfven serdeles gynnsam för bolaget, då nya lån för betydligare jordbruksföretag Allernådigst blifvit beviljade och, såsom det synes, på ganska fördelaktiga vilkor, nemligen med 2 P. C-s ränta och 3 P. C-s årlig afbetalning å kapitalet. Ville således någon fosterländsk och driftig man ställa sig i spetsen, så tvifla vi icke, att ju äfven personer ur den egentliga jordbrukande klassen både skulle lätt lära sig inse vigten af en sådan association och kunna beräkna dess välgörande inflytande.

109 ETT STYCKE DISKUSSION.

Saima n:o 24 13. VI 1844

20 Saimas ärade läsare hafva kanske stundom varsnat, huru än den ena än den andra Tidningen enständigt hos henne yrkat på »diskussion». Aldrig så litet af den sorten mena de skulle dock fordras äfven hos Saima för ett rätt fullkomligt broder-kålsupareskap. Men läsaren har kanske också gifvit akt på, hvori deras diskussioner bestå. Man grälar ett par veckor för att afgöra, hvilkendera parten säkrare räknar tänderna i den andras käft, om det ena eller andra likgiltiga ordet haft den eller den betydelsen, om en lika likgiltig siffra m. m. och allt detta endast för att å hvardera sidan hafva rätt. Ja ett på sitt sätt celebret
30 blad har icke haft försyn att kalla sina anfall på nästans heder och ära för en »diskussion». Att diskussion bör angå sak, och en offentlig diskussion saker, för hvilka allmänheten kan hysa deltagande, detta tyckas vederbörande så helt och hållet hafva glömt, att man i en årgång förgäfvos söker något af denna art. Man skulle väl vara berättigad att anse den inbillskhet för nog inbiten, som tror det angå den läsande allmänheten, om t. ex. Morgonbladet, Borgå Tidning o. s. v. har rätt eller orätt, vet något eller platt ingenting. Också kunde man vara frestad anse det vetande stå på ganska svaga fötter, hvilket omfattar
40 dylika tillfällen att breda ut sig, eller att försvara sin infallibilitet. Att »okunnighet» »bristande sakkännedom och eftertanke» m. m. vid sådana tillfällen äro älsklingstermer, det förstås af sig sjelf; ty här gäller icke saken, utan blott den anonyma, men dock så kända Red-s värda personlighet. Och det vore förskräckligt, om ett misstag skulle läggas honom till last – ty på hvad sätt kunde den store kände då dokumentera sin oerhörda öfverlägsenhet.

Men man skall icke beskylla oss, att vi icke lätit ursäkter gälla, der de finnas. I allt, hvad landets Tidningar innehålla, finnes ju intet yrkande för eller mot, intet sträfvande hit eller dit. Ett sjelfbelåtet lif i det oändligen lilla måste föda af sig småsinne och inbillskhet. Mot
50 dessa finnes endast ett motgift, värma för sak. Men der ingen sak finnes, der kan också icke finnas värma – Altså –

Såsom sagdt har äfven Saima varit hemsökt med diskussioner af detta slag från de värda kamraternas sida. Men öfvertygade, att svar på tal vore bortslösadt och skulle utträka läsaren, hafva vi blott med skämt agat småsinnet. Endast Morgonbladet har det stora företrädet

att verkligen hafva förmått hos oss åstadkomma någon ledsnad, då det af dylikt småsinne lät sig förledas att sätta käbbel, sådant det vanligen användt det mot Borgå Tidning, i stället för fråga om sak. Vi hade yrkat, att Finska Litteratursällskapet icke borde förbytas i ett lärdt sällskap, utan följa sin bestämmelse att arbeta för en nationallitteratur endast genom att uppmuntra och belöna författareskap i densamma samt genom utgifvandet af hithörande skrifter. Utan att låta oss tillmälen för okunnighet och tanklöshet förtryta, bevisade vi, att denna åsigt af Sällskapets verksamhet äfven var i dess stadgar uttalad. Då nedlät sig Morgonbladet till den förklaring, att Sällskapet, emedan dess stadgar hvarken påbjuda eller förbjuda sådant, borde konstituera sig till lärdt sällskap. Att inför en sådan motståndare hafva åberopat lärda societeters vanliga öde, var lika fåfängt, som att vidare orda i ämnet. Vi vilja gerna tro, att saken derpå intet förlorat. Men den hade förtjenat aktning, och i deltagande för densamma hos allmänheten kan dock något förloras. Öväntadt var det i sanning att just i denna fråga erfara så mycken småaktighet hos Morgonbladet – vi vilja till dess heder erkänna det.

Om vi ännu framdraga ett exempel på detta småsinne, så sker det, för att lemna läsaren äfven ett prof på dess framfart i ringa ting. Borgå Tidning, hvilken vi redan trodde hafva förlorat all håg för »diskussion,» har nemligen helt nyligen lemnat ett lysande bevis för sin goda ifver. Bladet slår sig till vetenskapens och forskningens riddare, och det mot Saima. Vi vilja tillägna dess bragder härutinnan mera hägen att säga ett stormodigt ord, än håg att falskeligen påbörda oss några sanslösa. Ty våra ärade läsare veta väl, att vi aldrig fördömt något slag af vetenskaplig forskning. Om vi egnat småsinnet några skämtande ord, så har äfven detta skett icke för dess egen utan för sakens skuld.

Men sagde blad har velat visa sig vara i lika grad lärdt som mecenat. Det vet för det första, att orden »Hugstore», »Midvintern», »Fejdvane,» »Frejdstore» af »ingen, som helst något så när kan uttala Svenska ord», uttalas med accent på första stafvelsen, men icke på den andra och tredje. Och det är i sanning att veta mera, än hela Svenska nationen vet, hvilken sålunda uttalar dem. Visserligen hade B. T. ännu kunnat veta litet mera: att nemligen dylika ord äfven i Svensk vers stå såsom daktyler. Så t. ex. har Tegnér »högättad, grundmurad,» Atterbom »nordmannen, valplatsen, ättfaderns, frustugan, snöhvita;» Franzén har »nyfödda, spöklika, snöhvita, snögubben, mångdubbel;» yngre skalder hafva t. ex. »midnatten, nattvinden, stjernlågor, verldsbullret, stoftgråa, blåögda» – öfverallt såsom daktyler. Kanske medgifver B. T. godhetsfullt, att Sveriges skalder »helst något så när» tala Svenska. Ännu hade B. T. kunnat veta, att nämnda och med dem lika ord i Hexametern och Pentametern, förnämligast efter Adlerbeths exempel, äfven nyttjas såsom antibachier, men att detta bruk utgör ett undantag både från uttalet och bruket i andra versslag. T. ex. Skjöldebrand och Vallenberg anse dem ännu för daktyler och Stagnelius undviker sådana ord i Hexameter. I de äldres Alexandriner lærer äfven finnas något exempel på samma bruk, men i nyare skalders jambiska versarter, tro vi, att det förgäfvades skall sökas, om den sökande behagar märka på orden.

Sådane der småsaker hade B. T. kunnat lära tycker väl läsaren. Men saken var, att den lärda mecenaten för tillfället tog sin lärdom blott ur Ellendts grammatik. Och der står dess värre om allt detta ingenting. Likväl kom han äfven här endast till den kunskap, att »första stafvelsen i Jambiska verser är likgiltig», då likväl detsamma kan sägas

angående hvarje udda versfot. Likaså kunde B. T. t. ex. i Noëls och Chapsals Lexicon finna en annan definition på hyperkatalektisk vers, äfvensom det lätt kunnat inses, att vi endast velat antyda, att de ifrågavarande versarne voro öfvermåliga.

Läsaren har säkert funnit dessa bevis öfverflödiga. Men en gång för alla kan det vara värdt att pröfva detta inbillade vetande, som så enträget söker krypa fram, för att få visa sig, icke för sakens skull. Vi tillstå ganska öppet, att vi endast rådfrågade örats fordringar, då vi förklarade de citerade orden för daktyler. Hade vi misstagit oss, så skulle vi ansett detta för en småsak. Om saken verkligen förtjenat närmare utredas, hade B. T-s tillgörande kunnat vara förlåtligt, äfven i dess nuvarande inbilliska och bristfälliga skick. Men det gäller en ringa sak, likgiltig för största delen af Tidningsläsare. Och de få, som derom tagit kunskap, veta troligen mera än B. T. visat sig veta. Såsom Runebergs målsman mot oss, hoppas vi åter B. T. icke uppträdt.

Den förtjenst B. T. förvärfvat sig genom att icke i bolag med Åbo Underrättelser beskylla Saima för litterär stöld, vilja vi deremot tacksamt erkänna.

20

110 TIDNINGSLITTERATUREN I FINLAND.

Saima n:o 25 20. VI 1844

Saimas hedervärda kamrater i Tidningskrået hafva ofta förebrått henne den ringa vördnad, hon visat deras utomordentliga förtjenster, och ett serdeles innehållsrikt blad, Borgå Tidning, har högtidligen protesterat mot vår uppgift, att samtliga Tidningar skulle innehålla »Just Ingenting.» Man tyckes vänta bevis för detta påstående, likasom om det varit Saima gifvet att bevisa att $0 = 0$. Kanske har också någon läsare, som icke gifvit akt på bevisets alla svårigheter, delat deras väntan.

Till ursäkt, om den är af nöden, torde vi få åberopa, att Saima såsom en den allmänna opinionens organ kan hafva nog af att rätt och slätt uttala denna. Och då på frågan: hvad innehålla dagens Tidningar? man nästan alltid får till svar: »Just Ingenting» – så bör väl denna opiniom anses för den allmänna, d. ä. känd sak för så god som vittnad. Ty om man stundom äfven svarar: »Ingenting,» med bortlemnande af det lilla »just,» så kan detta med skäl räknas till de undantag, hvilka icke upphäfva regelns giltighet.

Dessutom är det också ett odiöst företag, att granska enskildheter, der ingenting står att vinna på granskningen. Hvad vill man väl anföra om Tidningar, som intet egentligt innehåll ega? Ty för sådant kan man icke lämpligen anse en på måfå lånad samling af historietter och anekdoter, ofta år från år repeterade. Endast Morgonbladet har visat håg för något dugligare; men äfven det synes numera vara förröttadt. Det enda, som ännu kunde göra anspråk på att vara ett innehåll, hvarvid något kan tänkas, och om hvilket något kan sägas, är samlingen af nyheter, d. ä. befordringar, dödsfallsannonser, o. s. v. Väl inseende detta hafva också de särskilda Tidningarne med undantag af dem i Borgå och Vasa tillagnat sig detta maktpåliggande innehåll. Och det är isynnerhet, när förrådet häraf tryter, som man får höra det anförda: »Just Ingenting.» Emellertid ser man sällskapet visa den mest ogenerade och själfbelättna uppsyn i världen. Med oefterhärmlig naiveté kan ett sådant blad tala om »våra kolleger, som företrädesvis behandla